

ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթ 28 Փետր. 1998, երեկոյեան ժամը 7.30ին Վարդանանց հերոսամարտի հանդիսութիւնը տեղի ունեցաւ ժառանգաւորաց վարժարանի սրահին մէջ:

Երբ Սրբազան Պատրիարք Տ. Թորգոմ Արք. Մանուկեան եւ Սրբոց Յակոբեանց Միաբանութեան Հոգեւոր Հայրեր մուտք գործեցին սրահէն ներս, բեմին վրայ շարուած ժառանգաւոր սաներ սկսան երգել ժառանգաւորաց վարժարանի ֆայլերգը՝ «Սիրտ ի Սիրտ եւ ձեռն ի ձեռն»: Որուն յաջորդեց Հայաստանի Հանրապետութեան Օրհներգ ֆայլերգը՝ «Մեր Հայրենիք», յոտնկայս ունկնդրութեամբ ներկայ րազմութեան:

Օրուայ րացման խօսքը կատարեց ժառանգաւորաց վարժարանի Տեսուչ՝ Տ. Էմմանուէլ Արք. Աթաջանեան, «Մահ ոչ միացեալ մահ է, Մահ իմացեալ անմահութիւն է» քնարանով: Հոգշ. Հայր Սուրբը Վարդանանց հերոսամարտի հերոսներուն գիտակցական մահուան մէջ տեսաւ անոնց անմահութիւնը, եւ այն արժէքները, որոնց համար զոհաբերուեցան:

Օրուայ քանախօսն էր ժառանգաւորաց վարժարանի գրաբարի ուսուցիչ՝ Տֆ. Գէորգ Թօսունեան, «Վարդանանց Պատերազմի Ոգին» խորագրով:

Յարգելի քանախօսը վերբերեց Վարդանանց ազատամարտիկներու անսակարկ արիութիւնը, հաւատքի հզօրութիւնը եւ ազգային ոգեւորութիւնը, որոնք անպարտելի քարոյական յաղթանակ մը տարին Պարսկական քանակին դէմ, ապահովելով մեր գոյութիւնը, իբրեւ ազգ, հայրենիք եւ եկեղեցի: Անոնց անյողողող ոգին օրինակ եւ ներշնչական եղաւ ապագայ գոյապայքարներու, ինչպէս մեր օրերուն Արցախեան աննահանջ ազատամարտիկ-

ներու զոհաբերութեան մէջ:

Ժառանգաւորաց սաներ երգեցին Վարդանանց նուիրուած շարականը, «Նորահրաշ Պսակաւոր» (Ներսէս Շնորհալի), «Ով Հայոց Աստուած», «Հիմի էլ Լոնճեմ», «Իմ Հայրենեաց Հոգի Վարդան» (Կոմիտաս Վրդ.), «Պլպուլն Աւարայրի», «Երգ մեռնող Հայրենասէրի», «Ով Հայոց Աշխարհ» (Խօսքի վերամշակում Ս. Տարօնեցիի) երաժշ. Մ. Եկմալեանի:

Արտասանութիւններ կատարուեցան աշակերտներու կողմէ:

Երկխօսութիւն՝ «Պատանին Գարեգին» (Եղիշէ Պատմիչ), «Խորհուրդ Վարդանանց» (Վահան Թէքեան), «Հայու Հոգին» (Համաստեղ):

Ապա Պատրիարք Սրբազան Հայրը, իր փակման խօսքին մէջ վերբերեց Վարդանանց հերոսներու համոզումի գօրութիւնը, Հաւատքի ամրութիւնը, ազգային արժէքներու, Հայրենիքի, եկեղեցիի համար զոհաբերուելու պատրաստակամութիւնը:

Այս քարոյական ազդակներն են, որոնք դարերու ընթացքին մեր գոյութիւնը պահած են, ամէն տեսակի վտանգներու եւ փորձութիւններու դէմ, եւ յորդորեց ներկաներուն ամուր կառչիլ հայրենիքին, ազգին եւ եկեղեցիին նուիրական սրբութիւններուն:

Ապա Ս. Աթոռոյս «Օրհնեցէ՛ք զՏէր յօրհնութիւն նոր» Օրհներգով վերջ գտաւ Վարդանանց հերոսամարտի նուիրուած այս հանդիսութիւնը, հիմնաւորելով ներկաներու հոգիներուն մէջ Վարդանանց համոզումի հաստատակամութիւնը, դիմագրաւելու բոլոր տեսակի մարտահրաւերներ:

ԱՆՈՒՇԱԽԱՆ Ծ. ՎՐԻ. ԶԴՋԱՆԵԱՆ

ՊԱՏՐԻԱՐԻ ՍՐԲԱԶԱՆՈՐ ՓԱԿՄԱՆ ԽՕՍԻՐԸ
Միաբանական ժողովին 6 նայեմբեր 1997

Իմ գոհունակութիւնս կը յայտնեմ Միաբանական այս ժողովին գումարումին համար: Կրնայինք այս ժողովը ունենալ առանց դուրսը մեր Եկեղեցւոյ Թեմերուն մէջ սպասարկող եւ ծառայող մեր միաբան եղբայրներուն: Բայց յայտնապէս յարուցուած որոշ խնդիրներ կը յառաջանային, կը ծրագրուէին: Ատոր համար օգտակար պիտի ըլլար որ ամբողջ միաբանութիւնը ներկայ գտնուէր, եւ միասնաբար մտածէր ընդհանուր պատկերին վրայ մեր միաբանութեան կեանքին եւ գործին: Եւ մանաւանդ, ինչպէս արդէն ձեռքէ շատեր արտայայտեցին, դուրսը եղողներ քիչ տեղեկութիւններ կը ստանային ներքին կեանքի եւ անցումարձերու մասին:

Անշուշտ Տաքեւ Սրբազանին ըսածը ինծի համար գոհունակութիւն է, բայց միւս կողմէ՝ զարմանք: Ես երբեք Լուսարարապետ Սրբազանին հետ լարածութեան զգացում չեմ ունեցած:

Անգամ մը երբ խօսքը ըրաւ ինծի նեղութիւն տալու, փաշ ըլլալու, ըսի որ ես ձեզի երբեք ինծի համար այդպիսի մտահոգութիւն պատճառող անձ մը չեմ նկատեր. պատճառ չունիմ այդպէս մտածելու:

Գիտեմ թէ ի՞նչ են խնդիրները, իրրեւ Լուսարարապետ իր պարտականութիւններուն կատարման մէջ: Գիտեմ նաեւ որ մեր ներքին կեանքին կանոնական, սկզբունքային, ծրագրուած պայմանները ճշդուած չեն այնպէս որ մեծաւորը կարողանայ քայլ առ քայլ որոշումներ առնել, յստակ տուեալներու եւ օրէնքներու համաձայն:

Լուսարարապետ Սրբազանին ես միշտ ըսած եմ. եթէ մենք մեր միաբան եղբայրներէն կը պահանջենք որեւէ բան, ապրելակերպ, գործելակերպ, ամէնէն առաջ պէտք է մեր կանոնները, ուղեգիծը յստակ բանաձեւենք: Ինչ կ'ուզենք որ ընեն, չեռեւարար, ո՞ր կանոններուն համաձայն պիտի դատենք: Կը խորհիմ թէ կանոններուն համաձայն եթէ չը դատենք, մենք կրնանք անիրաւ դառնալ, կամ փմահաճոյքով առաջնորդուիլ: Քիմահաճոյքով կարելի չէ կառավարել: Եւ այս էր մեր դժուարութիւնը: Մինչեւ անգամ երբ կ'իմանայի որ որոշ հարցեր կան մեր միաբան եղբայրներուն եւ Լուսարարապետին միջեւ, եւ դժգոհութիւններ մինչեւ անգամ Լուսարարապետ Սրբազանի կարգ մը որոշումներուն դէմ, իմ կեցուածքս եւ պատասխանս յստակ ըրած եմ: Լուսարարապետը պատասխանատու է: Ճիշտ է, կրնայ փմահաճ ըլլալ, եւ սակայն պէտք է կարողանա՞նք դա՞նք իրարու հետ խօսելով, հասկացողութեան ճիշտ փամբան գտնել:

Այո՛, ես կը լսեմ ամէն բան: Բայց ոչ մէկ ատեն, օրինակի համար, մեր միաբան եղբայրներէն որեւէ մէկուն չեմ կրնար յանձնարարել որ անհնազանդ գտնուի, անկիրք վերաբերմունք ցոյց տայ: Չեմ կրնար յանձնարարել որ ինքնակամ ուզէ ըլլալ: Այլ պէտք է որ հնազանդութեան կարգով իրենց պահանջները ներկայացնեն:

Պէտք է ըսեմ որ շատ մը խօսքեր այս փառքին եւ մեր հայ ժողովուրդին մէջ տարածուած էին: Ես բոլորին կ'ըսէի. ինծի համար մտահոգութիւն չէին անոնք. ցաւ էին:

Ամէնէն պարզ բան մը, օրինակի համար, Սուրբ Յարութեան ժամարարութեան կարգը որոշելը Լուսարարապետին իրաւունքն է եւ պարտականութիւնը: Բայց միւս կողմէ դժգոհութիւններ կային, մանաւանդ ձեռնադրուած ֆահանսներուն կողմէ: Երբ տարի է ձեռնադրուած են, եւ իրենք երբեք անգամ Ս. Յարութեան շաբաթական ժամարարութեան պէտք է երբեք, միայն մէկ վարդապետի շաբաթական ժամարարութենէն յետոյ: Այս դժգոհութիւնները կային:

Նաեւ վարդապետաց դժգոհութիւնները կային: Լուսարարապետը որուն որ կ'ուզէ անոր կուտայ խորհուրդներ կատարել:

Կամ Պատարագը որո՞ւն կը տրուի, որո՞ւն չի տրուի, ըստ փմահաճոյքի:

Աստուծոյ հարցեր են եւ նկատողութիւններ են:

Կամ աշխարհականներու քերական ինկած խօսքերը, որ Լուսարարապետը Պատրիարքին դէմ կը գործէ. Պատրիարքին դէմ մինչեւ վերջ յայտարարութիւններ կ'ընէ. Պատրիարքը վար պիտի առնէ: